

Vývoj ložisek s autocirkulací plastického maziva- Vliv parametrů ložiska na mazání EHD kontaktů pomocí plastických maziv

Michal Okál, Ing.

ÚSTAV KONSTRUOVÁNÍ
Fakulta strojního inženýrství
VUT v Brně

Školitel: prof. Ing. **Ivan Křupka**, Ph.D.

Školitel specialista: Ing. **David Košťál**, Ph.D.

ÚSTAV
KONSTRUOVÁNÍ

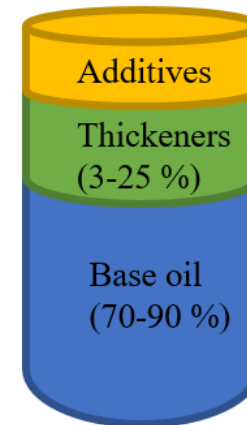
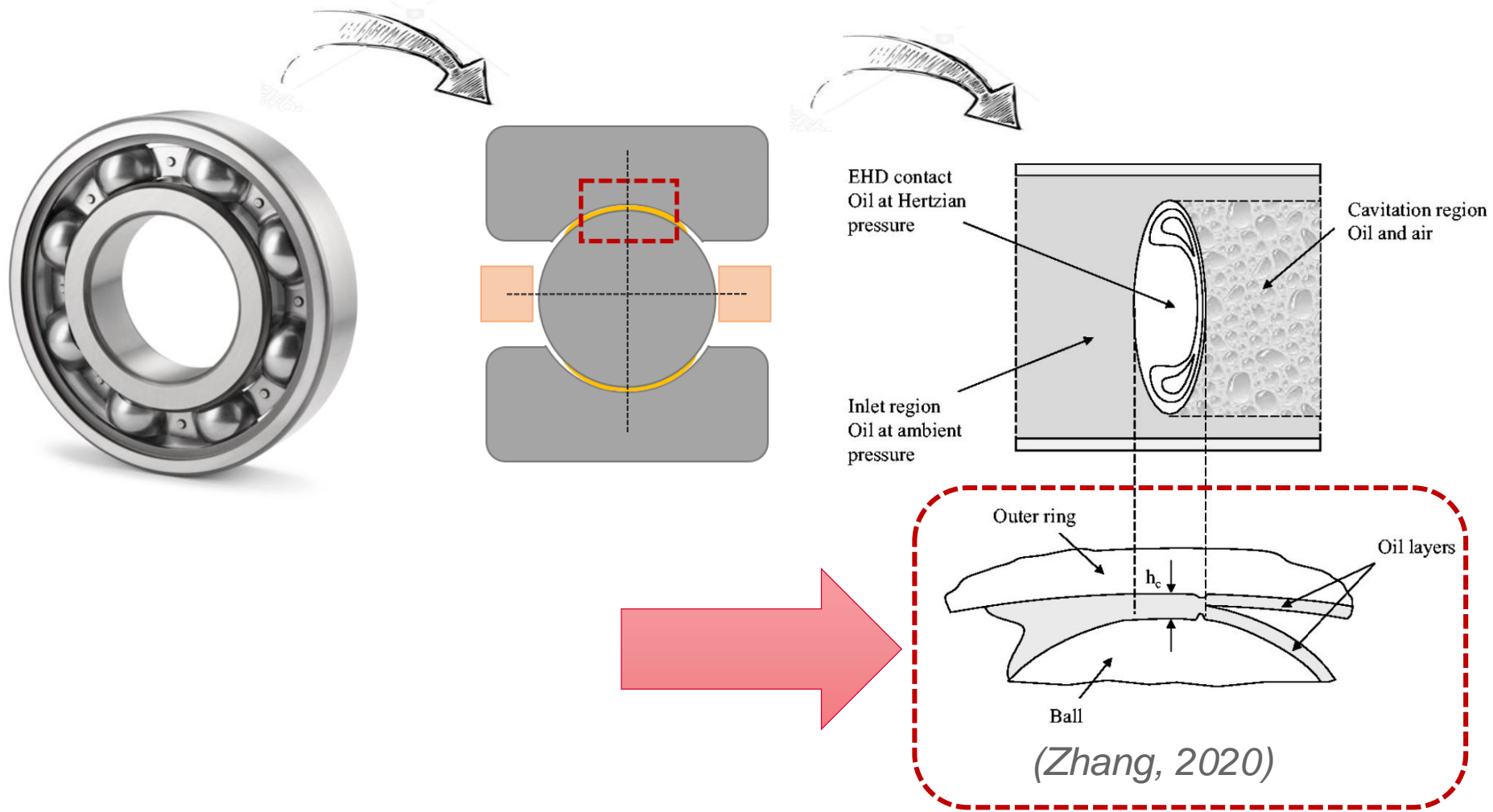
Obsah prezentace

- Úvod do problému
- Motivace pro řešení
- Shrnutí současného stavu
- Vymezení cílů disertační práce
- Materiál a metody
- Současný stav

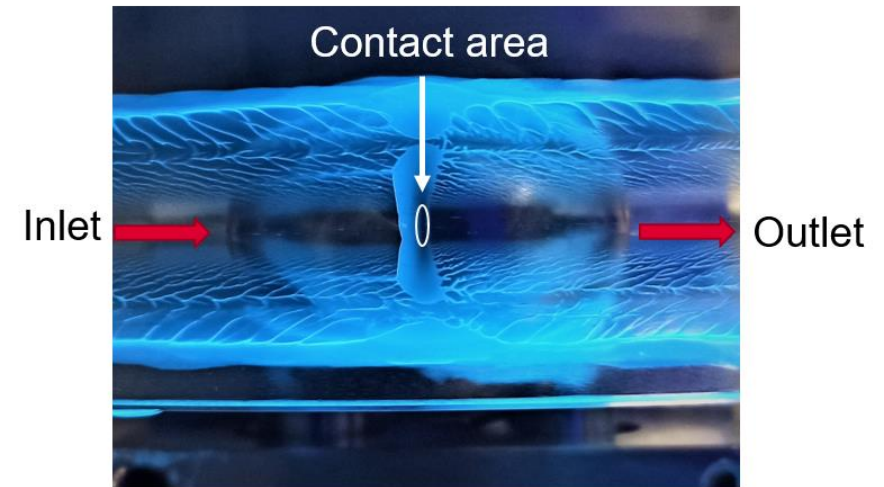
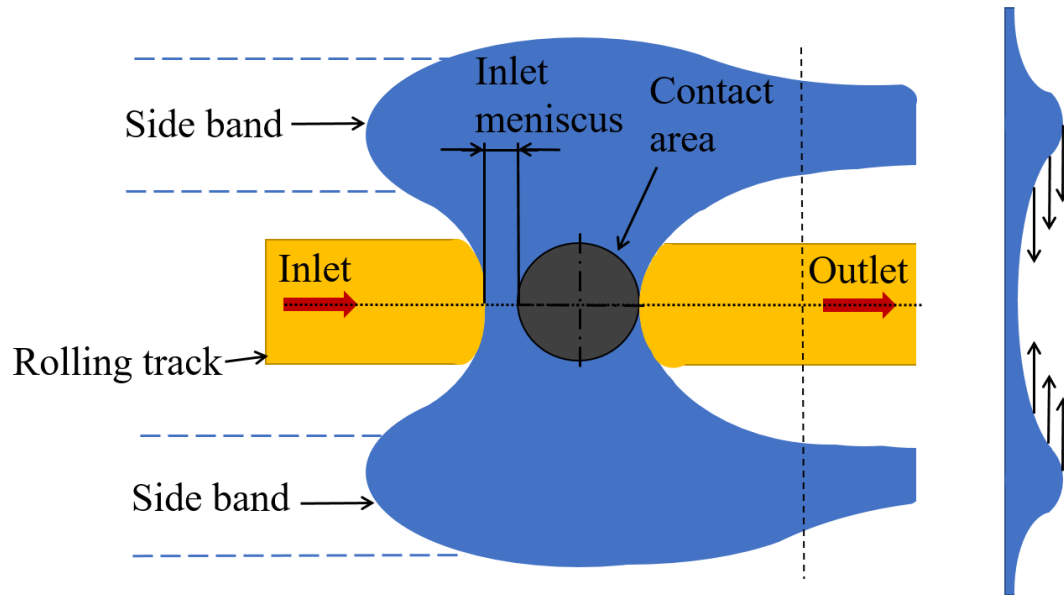
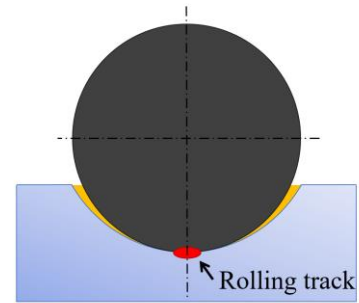
(belgo-bearings.com)

Úvod do problému

Úvod do problému

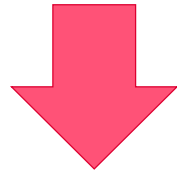
Podstatný je replenishment maziva kolem daného kontakt

Motivace pro řešení

- RKL – patří mezi nejvíce zastoupené strojnické komponenty
- Funkce a životnost stroje, pasivní účinky
- Ložiska s trvalou náplní (časově omezené)

Snížit třecí ztráty a prodloužit životnost

Porozumění vlivu parametrů ložiska a maziva na schopnost mazání

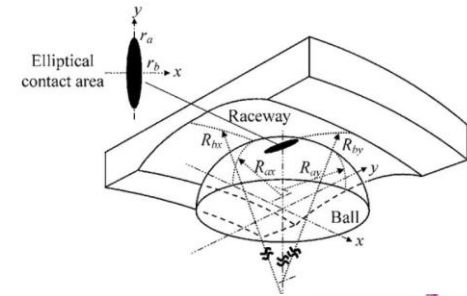
- Dostatečný replenishment, tloušťka filmu v kontaktu
- Nízké třecí ztráty a trvanlivost ložiska

Materiál

Metals

Non-Metals

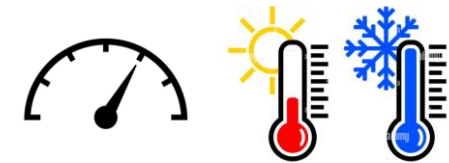
Vnitřní geometrie

Vlastnosti
plastického
maziva

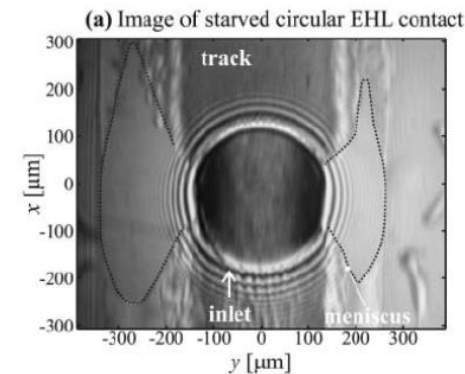
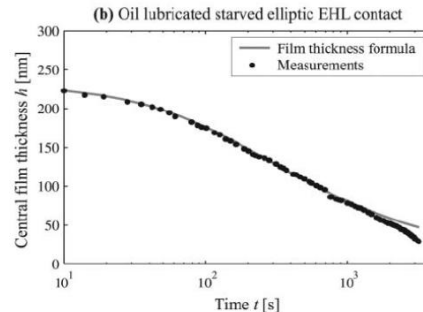
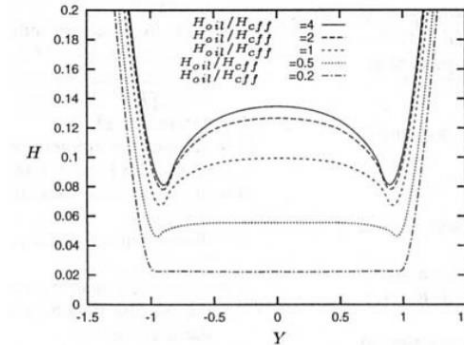
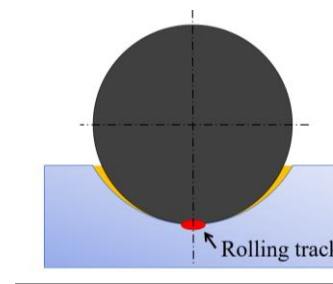
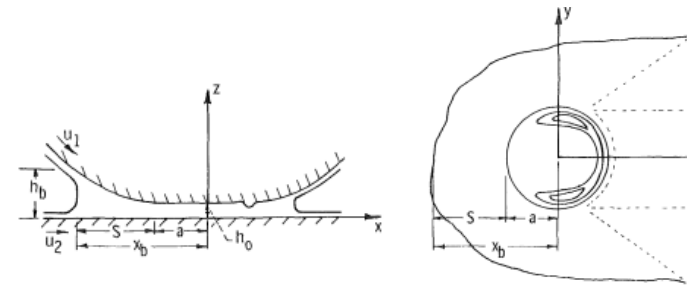

Provozní
podmínky

Shrnutí současného stavu

- **L. D. Wedeven (1971)** Optical analysis of ball bearing starvation
- **B. J. Hamrock (1976)** EHD Film thickness calculation
- **Aihara, S. and Downson, D. (1978)** Film thickness in ball bearings
- **Yang, Z. and Qian, X. (1987)** Grease film thickness in ehd contact
- **F. Chevalier, et al. (1998)** Film thickness in starved ehd
- **Gershuni, et al. (2008)** Replenishment in rolling bearings
- **Marco van Zoelen , et al. (2009)** Free surface thin layer flow

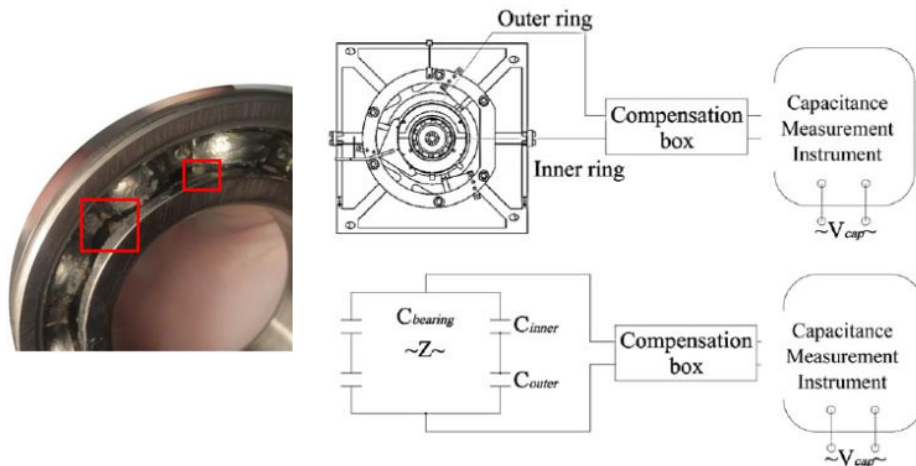
Shrnutí současného stavu

University of Twente / (SKF)

P. M. Lugt (SKF)

Testování reálného ložiska

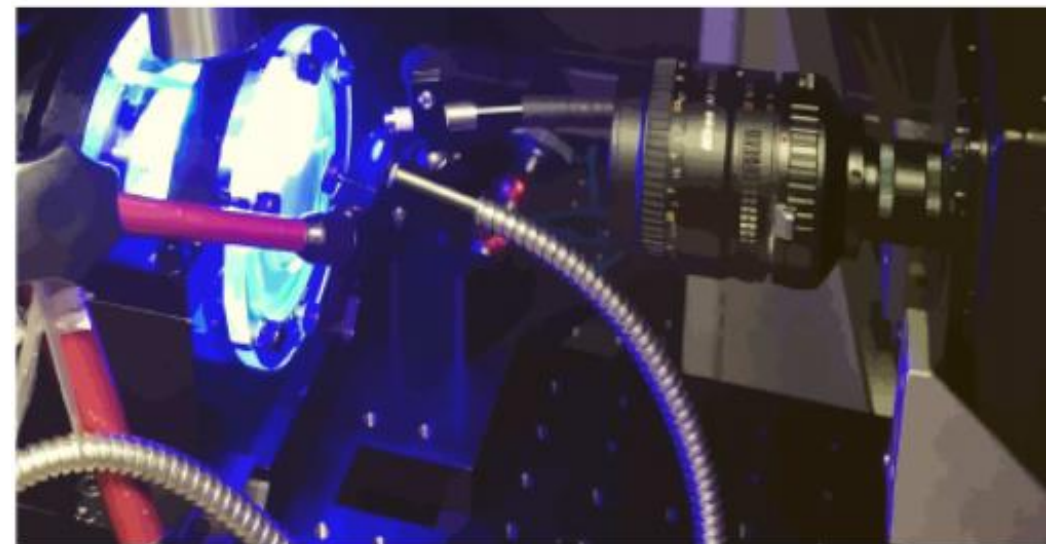
- Teplota
- Tloušťka mazacího filmu
- Není informace co se děje v kontaktu

Beijing Institute of Technology

Wenzhong Wang - (2022 – 9 publikací Q1)

Pozorování chování oleje ve skleněném ložisku

Shrnutí současného stavu

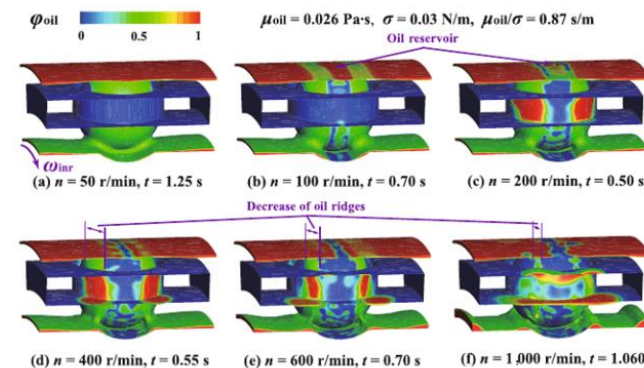
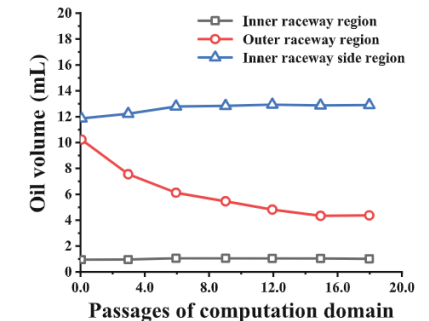
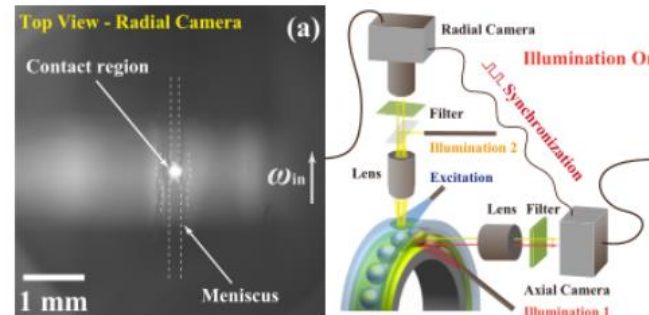
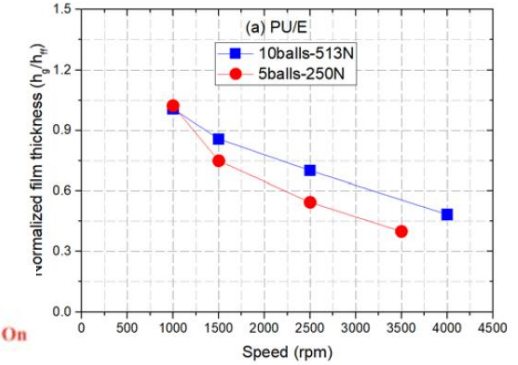
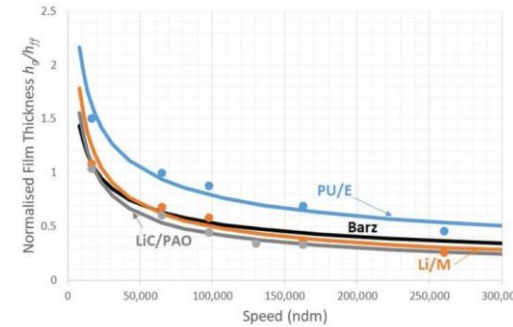
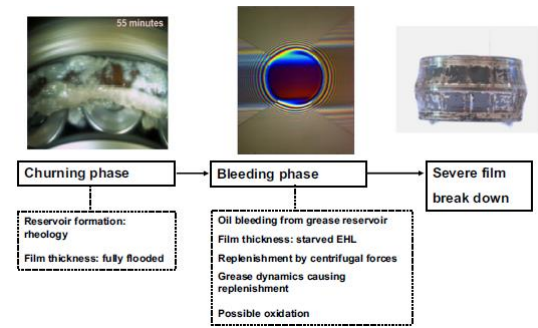
LUGT, Piet M. Modern advancements in lubricating grease technology. Tribology International. 2016, roč. 97, s. 467–477. ISSN 0301679X.

CEN, Hui a Piet M LUGT. Film Thickness in a Grease Lubricated Ball Bearing. 2018.

CEN, Hui a Piet M LUGT. Replenishment of the EHL contacts in a grease lubricated ball bearing. Tribology International. 2019, s. 106064. ISSN 0301-679X

Chen, H., Wang, W., Liang, H., Ge, X.: Observation of the oil flow in a ball bearing with a novel experiment method and simulation. Tribol. Int. 174, 107731 (2022).

Wenzhong WANG a Shengguang ZHANG. Investigation on the oil transfer behaviors and the air-oil interfacial flow patterns in a ball bearing under different capillary conditions. Friction. 2022, roč. 1. ISSN 2223-7690.

Vymezení cílů disertační práce

Cíl disertační práce

- Vliv parametrů RKL na chování plastického maziva v EHD kontaktu

Přínos disertační práce

- Určení dopadu vnitřní geometrie ložiska na replenishment maziva
- Rozšíření poznatků o vlivu složek plastického maziva na tvorbu mazacího filmu
- Určení velikosti příspěvku částic zahušťovadla na tvorbě mazacího filmu na reálných površích

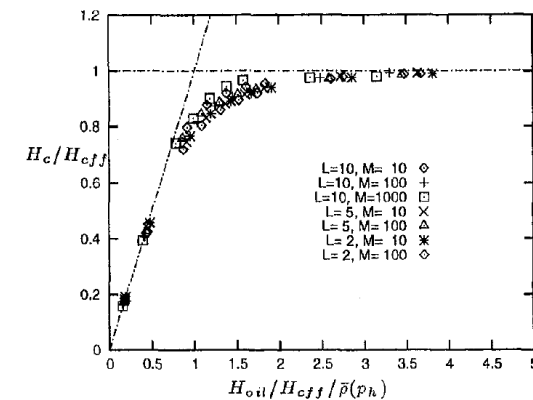
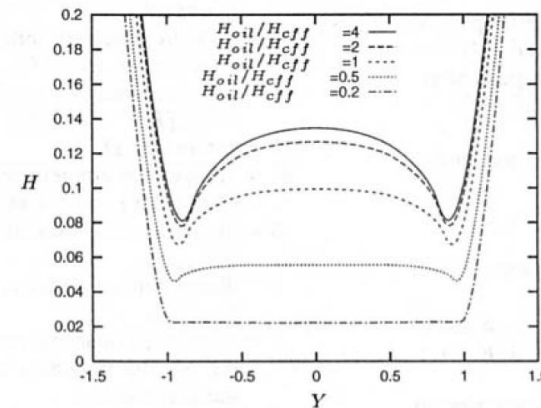
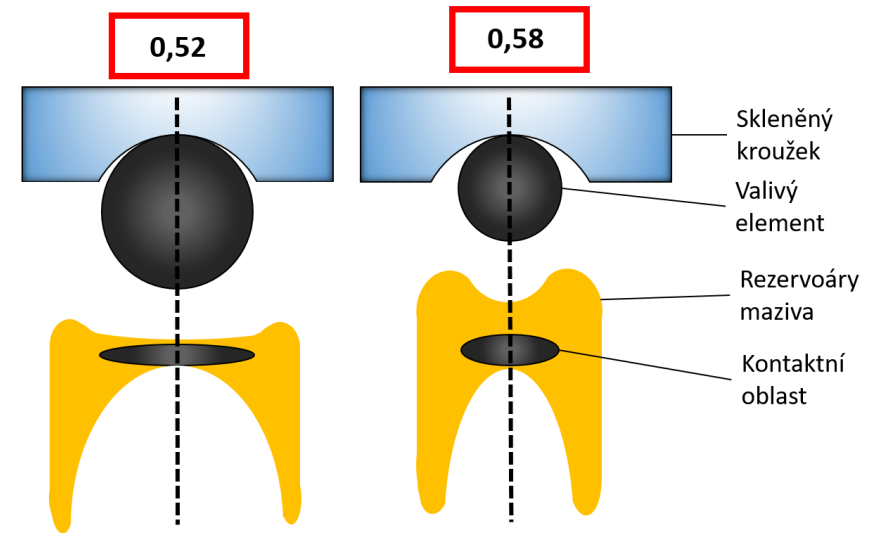
Vymezení cílů disertační práce

Vědecká otázka č. 1/3

Jak rozdílná konformita ložiska ovlivňuje replenishment maziva kolem kontaktu a výslednou centrální tloušťku filmu?

Pracovní hypotéza č. 1/3

Kontakty s rozdílnou konformitou se liší převážně šířkou kontaktu, množstvím maziva v jeho okolí a rozdílnou kapilaritou. Rozdílná kapilarita může mít významný dopad na míru hladovění u těchto kontaktů.

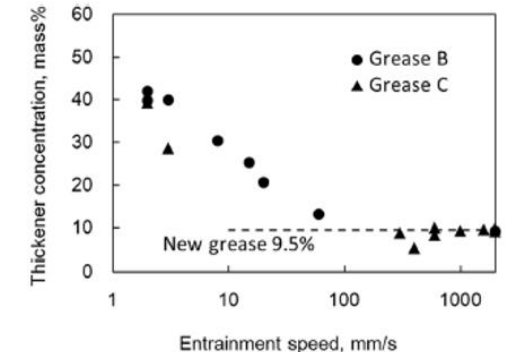
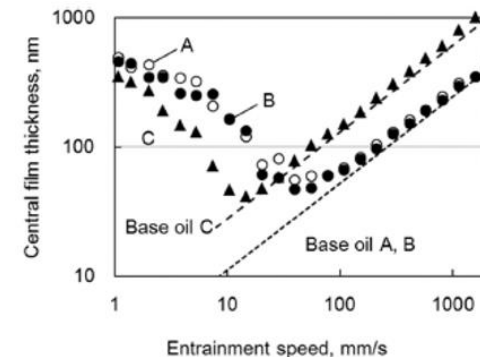
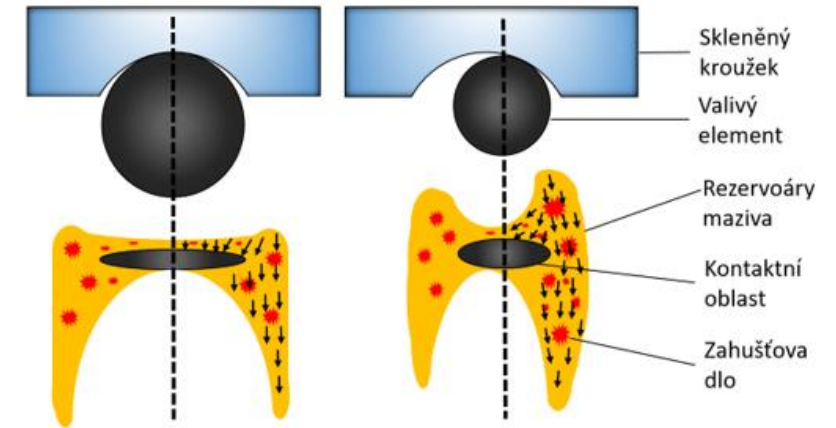
Vymezení cílů disertační práce

Vědecká otázka č. 2/3

Jaký vliv má vnitřní geometrie ložiska na zastoupení částic zahušťovadla v mazacím filmu?

Pracovní hypotéza č. 2/3

Při mazání s plastickými mazivy dochází k rozdílnému zastoupení složek maziva v mazacím filmu a to především vlivem rychlosti. Rozdílné zastoupení může také souviset s replenishmentem maziva kolem kontaktu.

Vymezení cílů disertační práce

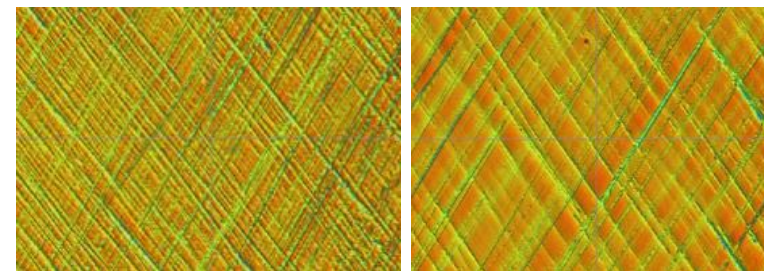
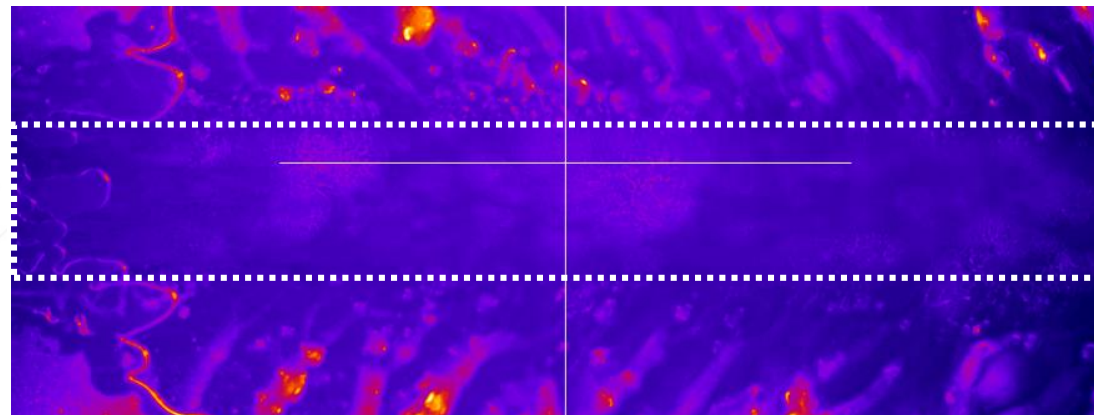
Vědecká otázka č. 3/3

Jaký dopad mají částice zahušťovadla na mazací film u kontaktů s obecnou drsností?

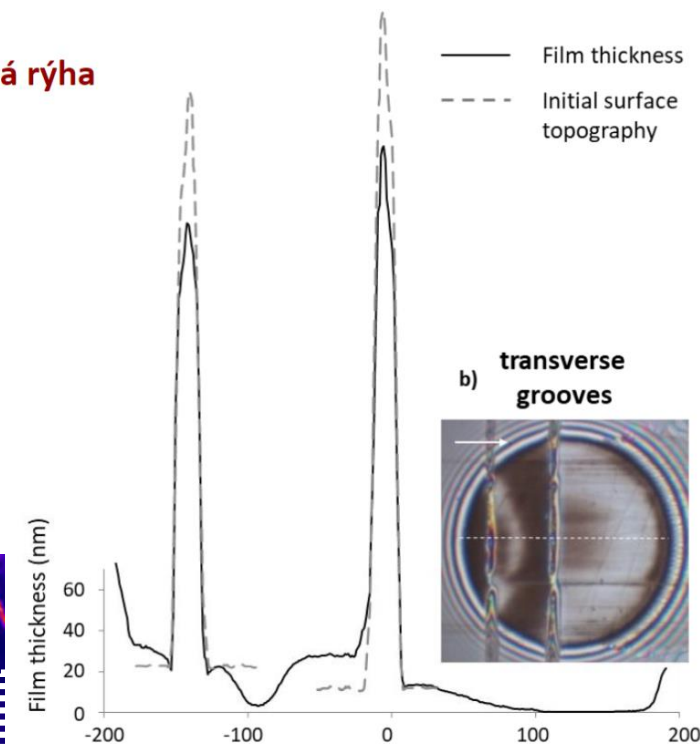
Pracovní hypotéza č. 3/3

Rýhy na kontaktních površích významně ovlivňují mazací film. Částice zahušťovadla ovšem mohou ulpívat na povrchu a tak eliminovat negativní vliv nerovností.

Valivá dráha
za kontaktem

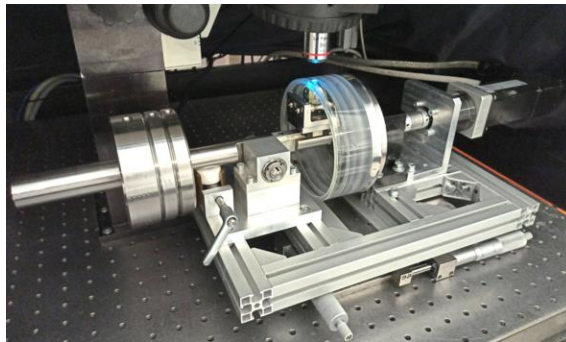
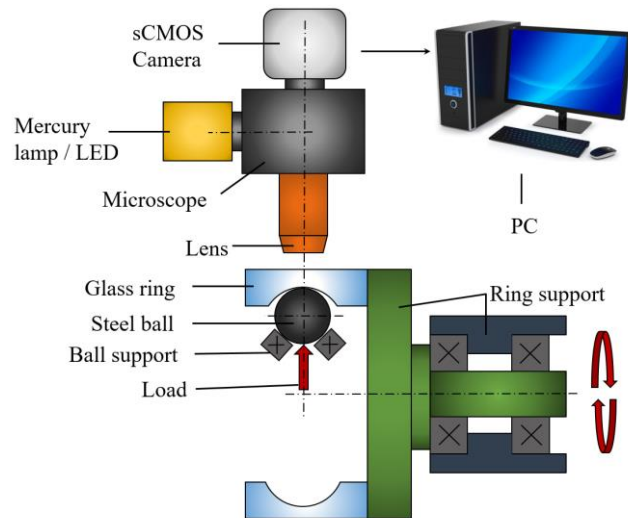
Příčná rýha

Materiál a metody

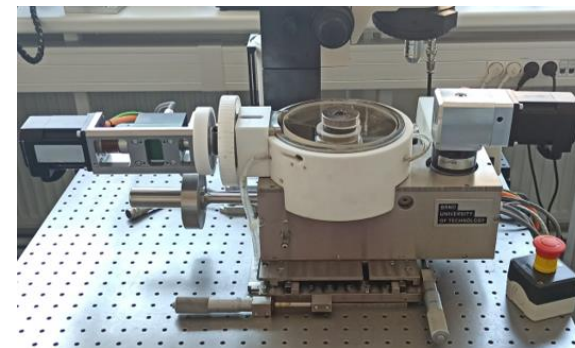
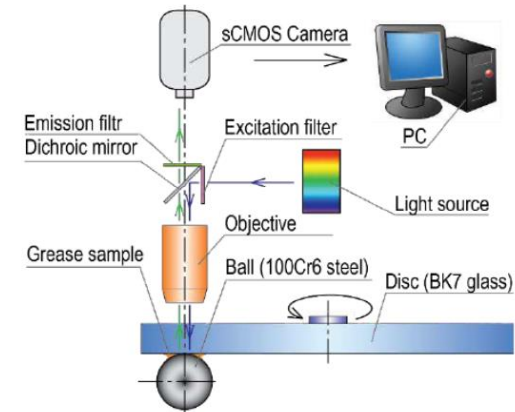
Tribometr Ball-on-ring

- Realistické geometrické poměry

Tribometr Ball-on-disc

- Umožní studium přímo dějů v kontaktu

Materiál a metody

- Fluorescenční mikroskopie
- Plastické mazivo
- Fluorescenční barviva:

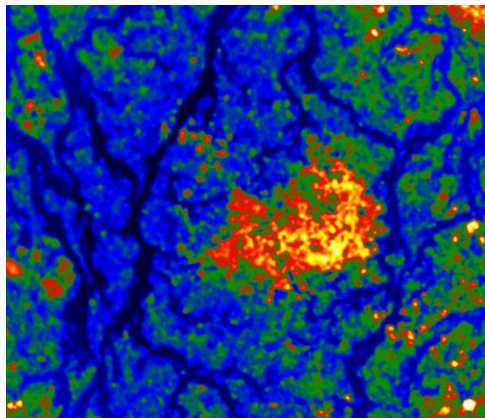

ENEOS

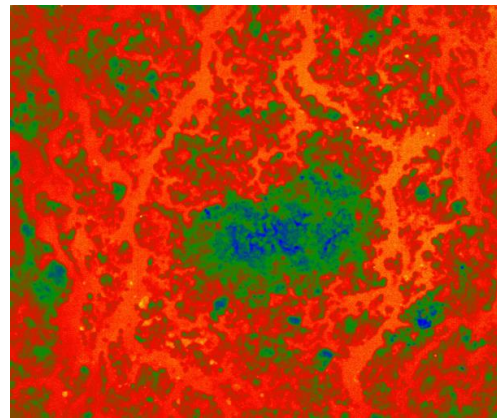
Coumarine 6 (zahušťovadlo) a Pyrene (základový olej)

Identická část plastického maziva

Coumarine 6

Pyrene

Kostal, D., Okal, M., Fryza, J. et al. Novel In-Situ Observation of the Grease Constituents in Elastohydrodynamic Contacts by Fluorescence Microscopy. Tribol Lett 70, 126 (2022).

Současný stav řešení

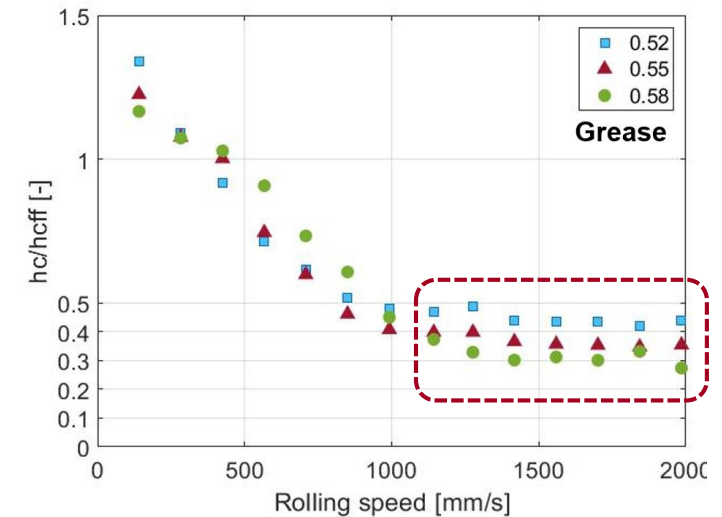
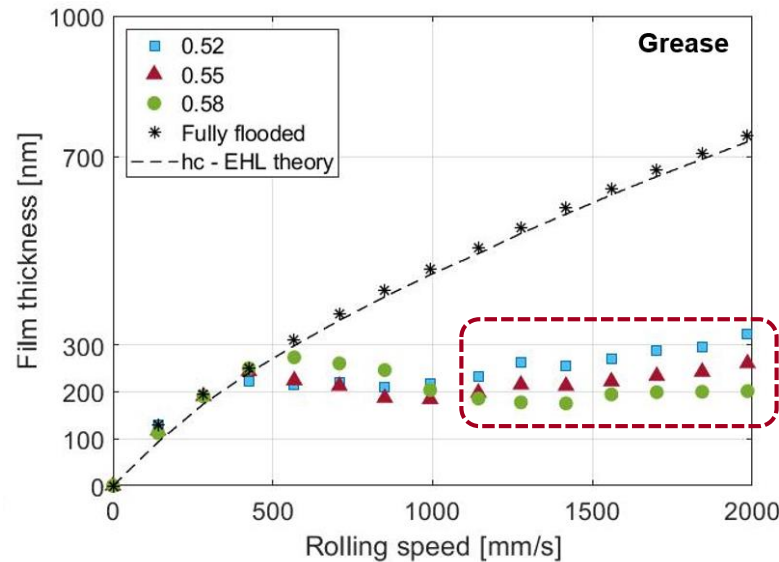
Vědecká otázka č. 1/3

- Rozdílné konformity vytváří rozdílný replenishment maziva
- Menší konformity vykazuje větší tloušťku filmu
- U vyšších rychlostí byl rozdíl větší

Okal, M.; Kostal, D.; Sperka, P.; Krupka, I.; Hartl, M. Effect of Contact Conformity on Grease Lubrication. *Lubricants* 2022, 10, 289.

Vliv rychlosti na centrální tloušťku filmu

Současný stav řešení

Publikace

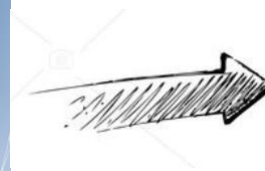
- KOSTÁL, D.; **OKÁL, M.**; FRÝZA, J.; KŘUPKA, I.; HARTL, M. Novel in-situ observation of the grease constituents in elastohydrodynamic contacts by fluorescence microscopy, Tribology Letters. 2022 (IF 3.106)
- **OKÁL, M.**; KOSTÁL, D.; ŠPERKA, P.; KŘUPKA, I.; HARTL, M. Effect of contact conformity on grease lubrication, Lubricants, 2022, (IF 3.584)

Prezentace dosavadních výsledků

- 7th World Tribology Congress, Lyon, 2022

Funkční vzorek

- OKÁL, M.; KOŠTÁL, D.; KŘUPKA, I.: Radiální tribometr; Optický simulátor valivého ložiska

Přehled dosažených výsledků

- ✓ Shrnutí současného stavu
- ✓ Experimentální zařízení – Ball-on-ring
- ✓ Pozorovací metoda – Fluorescenční mikroskopie
- ✓ Vliv vnitřní geometrie ložiska na replenishment
- ✗ Zastoupení zahušťovadla v mazacím filmu – rozdílná vnitřní geometrie ložiska (Konference + publikace)
(*The behavior of the grease thickener in and around the EHD contact*)

- ✗ Vliv drsností – (publikace)
(*Effect of surface roughness on grease thickener concentration in EHD contact*)

THANK YOU FOR YOUR ATTENTION

Michal Okál

Michal.Okal@vut.cz

INSTITUTE OF MACHINE
AND INDUSTRIAL DESIGN

www.ustavkonstruovani.cz